Փոստը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի :

Տարեկան բաժանորդագինն է երկու ես կես արծաթ Մեճիտ կանխիկ վճարելի, թե մայրաքաղաքիս ես խրարուարձանաց ես թե գաւառաց համար :

վեց ես երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի :

Տեղական ես գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :

Հատը 40 փարայ է, ես կգտնուի մասնաւորապես Պահճէ-Գափու չրավաճառ ես գրավաճառ Պօղոս ես Յակոբ աղայից խանութները :

Ծանուցման տողը 3 դրուշ է մեկ անգամի համար : Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ ես է գիր ուղղելի աո. Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալատճատեան ի. Պօլիս Պալըգ-բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ թիւ 16 :

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Armenien Pountch
—16 Nafié-Han . Balouk-Pazar 16—
Constantinople

ՓՈՒՆՉ

ԹԻՒ 1984 ՇԱԲԱԹ 1886 ՄԱՐՏ 8

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգայն Աշխատասիրութիւնը քաջալերել ես վարձատրել՝ Ազգին սեպուհ ես արքաղնասուրը պարտաւորութիւնն է, ես այս՝ նոյն իսկ իւր օգտին, զարգացման ես յառաջադիմութեան համար, որոյ վայելից կը մասնակցին անշուշտ ազգային ամէն անհատ : Այսպէ՞ս կը վարուին քաղաքակիրթ ազգերը ու կառավարութիւնները . Գերմանիա, Դաղղիա, Անգղիա, Ամերիկա, ևայլն : Այդ ազգերն ու կառավարութիւնները՝ գիտական, գրական, կրթական, գինուորական, ես այլ նշանաւոր ծառայութիւններ մատուցանող անձանց համար արդէն սահմանեալ քաջալերական ու վարձատրական միջոցները բաւական չհամարելով՝ նորանոր միջոցներ կըստեղծեն, այդպիսի ազգանուէր վաստակաւորաց թիւն ստուարացընելու նպատակաւ : Ուր քիչ կամ շատ լրագրութիւն կայ, յաճախ երկարօրէն կընկարագրուին Ամերիկայի՝ Գերմանիոյ ես այլ այսպիսի երկրաց մէջ ազգային երախտաւորաց ծընընդեան, անուան տարեդարձի, նոցա ծառայութեանց այս կամ այն քան ժամանակի յոբելեանի ընդհանրելի հանդէսք . երկրին ամէն կողմանց ամէն դասուց ժողովրդեան, ես կառավարութեան ամէն ճիւղերուն կողմանէ ընծաներ, պարգեւներ, ուղերձներ հեղեղօրէն կը թափին կողղեն երախտաւորը . մեծամեծք, իշխանք, կայսրը կամ նախագահ յայց կընծեն առ աշխատաւորն, ճակատն ու ձեռները համբոյրներով կըթանան ես հերիք չհամարելով արդէն նմա ընծայեալ թոշակներն, պատուանշանները ու չքադրաժները, նորանոր թոշակներ ու պատուանշաններ մատուցանելով կը խրախուսեն, ես այսպէս ազգօգուտ գործունէութեան աշխոյժ ու աւիւն կը սփռեն ընդ ամենայն երկիրն, ես գոգցես ապառաժք անգամ կարդիւնաւորին այդպիսի երկրաց մէջ :

Զի՛ք յառաջադիմութիւն այն ազգին համար, յորում աշխատաւորն չքեալ է ես տուայտանօք կը տառապի ինքն ես իւրքն . յորում երախտաւորն հարկադրեալ է առ կարօտութեան յոգւոց հանել հառաչագ . յորում վաստակաւորն զուրկ է ամէն քաջալերութենէ ու վարձատրութենէ : Զի՛ք յառաջադիմութիւն այն ազգին համար, յորում աշխատաւորին՝ վաստակաւորին ես երախտաւորին մահուանէն ետքը ուր ուրեմն թեթեւ չարժում մը, վշտի թեթեւ ցոյց մը կը լինի . եկեղեցական սպասներ երեւան կը հանուին, եկեղեցականաց խուռն մը կը կոչուի, յուշարկաւորութեան հանդէս մը կը կատարուի, ներբողի ու դրուատանաց բառեր կը թափին չրթունքներէ, ես խեղճ աշխատաւորը կը դրուի ի ծոց երկրի : Ա. յսպիսի ազգեր ապաքէն ամէն օր իրենց կորստեան անդունդները կը փորեն : Եթէ քաղաքակիրթ ու յառաջադէմ ազգաց ու ազանց բարեմասնութեանց պիտի հետեւինք, եթէ նոցա յառաջադիմութեան ընթացքն ու միջոցները պիտի օրինակենք, եթէ կը բաղձամք կանգուն մնալ ես զարգանալ ճոխանալ, պէտք է պարտ է մեզ ալ՝ մեր աշխատաւորները, երախտաւորները քաջալերել, գոհ ես ուրախ պահել ես թոյլ չտալ որ թշուառութիւնը մերձենայ ի նոսա : Ցետ մահու նոցին տեղի ունեցած շարժումներն, ցոյցերն ու ճառե. րը ոչի՛նչ նշանակութիւն ունին, ոչի՛նչ ազդեցութիւն ունին :

Մեր այս տողերուն չարժառիթը է Մոսկուայէն առ մեզ ուղղեալ յայտարարութիւն մը՝ որ քիչ մը ետքը պիտի տեսնուի : Կը ծանուցուի թէ հանրածանօթ հայագէտ ես պատմագէտ Մկրտիչ Էմինի արդիւնաշատ գործունէութեան յոբելեանաւոր տարեդարձի հանդէսը պիտի կատարուի . թէ՝ հնդիսին համար կարգադիր խուռմբ մը կազմուած է, ևայլն : Ա.յս յայտարարութիւնն առ ի հրատարակել ղրկուած է ե՛ւ առ ամենայն հայ լրագրիս մայրաքաղաքիս, Թուրքիոյ Հայերն ի մասնակցութիւն հրաւիրելու նպատակաւ : Տեսնե՛նք, մայրաքաղաքիս ես Թուրքիոյ ուրիշ կարեւոր քաղաքներէ ինձ ձայներ ու ձեններ պիտի ուղղուին առ մեծանուն վաստակաւորն, երախտաւորն Մկրտիչ Էմին : Ես այժմ լսեցինք թէ Ա.մեն. Տ. Ցարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրը խրախուսանաց գիր կուղղէ ի Մոսկուա առ Մկրտիչ Էմին : Ա.յս հանդէսը միանգամայն մեր ազգային ոգւոյ հանդէսը պիտի լինի առաջի ամենայն աշխարհի : Տեսցուք թէ ո՛րքան ես ո՛րքան մեծարանք պիտի ընծայուի կըրթական ու գիտական ճիսնամեայ վաստակաւորի մը : Հարկաւ զմեզ կը դիտէ արդ Քաղաքակիրթ Աշխարհ : Արդեօք պարզերես պիտի եղնե՞նք . . . :

Առաջարկութեամբ ոմանց կը հրատարակեմք հետեւեալ դամբանականը զոր առևտրական սեղնեկի գլխաւոր քարտուղար Դրաստէրեան Մեծ. Գաբրիէլ Էֆէնտի արտասանած է ազգային Հիւանդանոցի մատրան մէջ Կիւլպէնկեան վախճանեալ Մ. Սերովբէ Էֆէնտիի սգաստուեր դագաղին վրայ :

« Ո՛ դառն կորստեանս մեծի ես տարապայման վշտիս՝ որով համակեալ տեսանեմ ո՛չ միայն զհայութիւն այլ ես զօտարազգիս բովանդակ այս փառաւոր դագաղիս առջեւ որ կանխիպէ Հայոց Թեան աղնիւ որդւոյն մարմինը, ընտրելագունին ընդ բիւրս ես ընդ հազարս :

« Ա՛յո՛, Սերովբէ Էֆէնտի կիւլպէնկեան մին էր այն հնաշխարհիկ արարածոց՝ որ մանաւանդ դրոշմ ես կոչումն կընդունին առաքինութեան, մեծագործութեան, ղեմութեան ես մարդասիրութեան :

« Ա.յո՛, սա՛ էր այն հաղուագիւտ բարերարը, որ նման Տիտոսի մեծի կայսերն հնոյն Հռովմայ, կորուսեալ կը համարէր զիւր օր, յորում բարութեան գործ մը չէր գործած :

« Ո՞վ կրնայ հաշուել իւր առ մասնաւորս ես առ Ազգն մատուցած մեծամեծ ծառայութիւնները . սովելոց ցանձնախոսմբ ես ցանձնաժողով, երկրաւաղիմայ պարտուց բարձման ցանձնաժողով, Ս. փրկչի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւն, կեդրոնական վարժարանի ցանձնախումբ բերկրութեամբ ես հրճուանօք կը դիտէին միշտ սո՛յն անզուգական բարերարը՝ որ իւր մեծ գործունէութեամբ կենդանութիւն կընծայէր ամէն բարեսիրական ձեռնարկութեանց, առատ առատ նուիրելով ես բանալով իւր քսակը առաջի ամենայն թշուառութեան, կարօտութեան ես մեծամեծ պէտից :

« Ա.յսպէս էր աւասիկ անհատական մարդը իւր բարեսրտութեամբ ես գերթուածութեամբ :

« Իսկ իրրես այր վաճառական, ո՛չ ոք կրնայ ժխտել ես ուրանալ իւր մեծ արժանիքը, ճարտարութիւնը, փորձառութիւնը, հեռատեսութիւնը, ներքամտութիւնը, հաւատարմութիւնը, արդարասիրութիւնը ես ճչմարիտ վաճառականի մը վայելուչ պարզութիւնն ու խոնարհութիւնը :

« Կ. Պոլսոյ Ազեւարական սենեսկը՝ որում անդամ ընտրուած էր արժանապէս իւր հաստատութեան ես բացման առաջին օրէն ի վեր, ո՛չ ապաքէն միշտ իւր մեծ փորձառութեանը ես իմաստուն խորհրդոյ կը դիմէր լուծելու համար առևտրական կնճռոտ խնդիրներ ես դժուարութիւններ, որով ես միշտ անդամ կընտրուէր այն Ձանձնաժողովոյՙ որ կոչուած էին բանակցիլ մաքսային ես դանձային զանազան խնդրոց համար :

« Ո՜հ, քանի՛ հազարաւոր մարդիկ ես ո՞րչափ բազմաթիւ ընտանիք կողբան այսօր զինքն ի փոքր Ասիա ես այլուր, որոց ճչմարիտ Հայրն ես Բարերարն էր միանգամայն :

« Ա.պաքէն մեծ է այս կորուստ իւր ամէն աղէտներով ես ամէն վշտերով ողբով տոչորին մեր սրտեր, ես անդամանալի պիտի լինէր մեր այս կորուստ ես անմխիթար մեր վիշտ առանց իւր ազնիւ եղբօր, ես իւր սիրասուն, պարկեշտ համեստ, ուղղամիտ ես լուսամիտ զաւակաց, որք կը փայլեցնեն յինքեանս ա՛յն ամէն մեծամեծ առաքինութիւնները որք կը փայլէին ի նմա, ես որք ճչմարիտ ես հարազատ տիպարներն են իւր սիրալի բարեմասնութեանց :

Ե՛րթ ուրեմն, ո՛վ առաքինի հոգի, ե՛րթ մրմնջել քու սիրելի սաղմոսներդ ես ալէլուիդ առաջի Աթոռոյ Աստուածութեան, որում մատուցանէիր հանապազօր քու փառաբանութիւններդ ես գոհաբանութիւններդ :

«Երթ ուրեմն, ո՛վ ազնիւ ես վեհանձն հոգի, երթ լսել ես վայելել այն ես բանական ձայնը՝ որ քեզ նման ընկերասէր, մարդասէր, պիծած ես ողորմած անձանց խոստացաւ լսեցնել Ցիսուս թէ « Եկա՛յք Օրհնեալք հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալն ձեզ զարքայութիւն ի սկզբանէ աշխարհի, զի « քաղցեայ ես եատուք ինձ ուտել, ծարաւեայ ես արբուցիք ինձ, օտար էի ես ժողովեցիք զիս, մերկ ես ըզգեցուցիք զիս, հիւանդ էի ես տեսիք զիս, ի բանտի էի ես եկիք առ իս » :

« Գնա՛ ուրեմն հանգիր, ո՛վ ազնիւ հոգի, ազատ ես զերծ ունայնութեան աշխարհիս հոգերէն ի լուսափայլ օթեւանս արդարոց, ես քու չիրիմդ բարձրացած այս նուիրական ազգային յարկիս մէջ, թո՛ղ յիշեցընէ յաւիտեան մերայնոց թէ ինչքանաւ ես պարտին սիրել զորըս, զանկեալս ես զաղքատս, որպէս դու սիրեցեր, ես այնու արժանանալ անմահութեան ի փառս ես ի պարծանս Ազգիս :

Կիմանանք թէ ելնիէ պաշտօնատունն այս օրերս Օսմանեան Պանքային միջոցաւ երուսաղիմայ պարտուց բարձման Մասնաժողովին կը յանձնէ 3000 լիրայի գումար մը, գաւառաբնակ ազգային-ներէ զինուորական տրոց հետ հաւաքեալ նպաստի ի հաշիւ :

— Վեհափառ Տ. Տ. Մակար Հայրապետն ամենայն Հայոց պատուիրեր է Հայ եկեղեցականաց Ռուսիոյ, որ երախայից մկրտութեան ժամանակ օտարի անուններ չդնեն, ես թէ՝ այս պատուէրի հակառակ վարուող եկեղեցականք անխտիր պիտի պատժուին խստիւ : Նորին վեհափառութեան այս կարեւոր պատուէրն ալ կը հաստատէ թէ ազգասիրական վեհ ու վսեմ ոգի կը կրէ, հակառակ չարախոսութեանց ոխերմաց ոմանց :

— Խարբերդի գաւառական ընդհանուր ժողովն՝ առ որ առաջնորդական ընտրելեաց ցանկ ղրկուած էր Պատրիարքարանէն, գրերը է առ Ա.մեն. Ս. Պատրիարք Հայրն թէ առայժմ առաջնորդի պէտք չունի, ես խնդրեր է որ ի Խարբերդ գտնուող Բագրատունի Արժ. Տ. Պետրոս վարդապետի յանձնուի յիշեալ վիճակի փոխառաջնորդութիւնը :— Պատրիարքարանն ի հարկէ պիտի ի նկատ առնու թէ Պետրոս վարդապետ կարո՞ղ է հովուել այս վիճակին, ուր 80–100 հազար Հայք բնակեալ են, ես մանաւանդ վերջին ժամանակներս մեծ խնամոյ ես աչալուրջ հոգածութեան պէտք ունին : Շատ հաւանական չէ՞ որ յիշեալ վարդապետին ի Խարբերդ ներկայութիւնը այսպիսի փափաքանաց յայտնութեան դիւրիչ եղած լինի ի միասհարիւր հազարաւոր Հայոց : Տակաւին քանի մը շաբաթ չկայ, որ Խարբերդի վիճակի մերայնոց կացութեան վրայ աղետալի նկարագրութիւնք հասան ի Պատրիարքարան ես լրագրութեան բազումք էջք լցան :

— Քաղաքական ժողովն՝ որ իւր անդամներէն Կիւլպէնկեան Մ. Սերովբէ էֆէնտիի մահուան վրայ երկու շաբաթ հետէ սգոյ դահոժողութեան պէտք ունէին : Շատ հաւանական չէ՞ որ յիշեալ վարդապետին ի Խարբերդ ներկայութիւնը այսպիսի փափաքանաց յայտնութեան դիւրիչ եղած լինի ի միասհարիւր հազարաւոր Հայոց : Տակաւին քանի մը շաբաթ չկայ, որ Խարբերդի վիճակի մերայնոց կացութեան վրայ աղետալի նկարագրութիւնք հասան ի Պատրիարքարան ես լրագրութեան բազումք էջք լցան :

— Քաղաքական ժողովն՝ որ իւր անդամներէն Կիւլպէնկեան Մ. Սերովբէ էֆէնտիի մահուան վրայ երկու շաբաթէ հետէ սգոյ դահոժողութեան պէտք ունէին : Շատ հաւանական չէ՞ որ յիշեալ վարդապետին ի Խարբերդ ներկայութիւնը այսպիսի փափաքանաց յայտնութեան դիւրիչ եղած լինի ի միասհարիւր հազարաւոր Հայոց : Տակաւին քանի մը շաբաթ չկայ, որ Խարբերդի վիճակի մերայնոց կացութեան վրայ աղետալի նկարագրութիւնք հասան ի Պատրիարքարան ես լրագրութեան բազումք էջք լցան :

— Քաղաքական ժողովն՝ որ իւր անդամներէն Կիւլպէնկեան Մ. Սերովբէ էֆէնտիի մահուան վրայ երկու շաբաթէ հետէ սգոյ դահոժողութեան պէտք ունէին : Շատ հաւանական չէ՞ որ յիշեալ վարդապետին ի Խարբերդ ներկայութիւնը այսպիսի փափաքանաց յայտնութեան դիւրիչ եղած լինի ի միասհարիւր հազարաւոր Հայոց : Տակաւին քանի մը շաբաթ չկայ, որ Խարբերդի վիճակի մերայնոց կացութեան վրայ աղետալի նկարագրութիւնք հասան ի Պատրիարքարան ես լրագրութեան բազումք էջք լցան :

Թիֆլիս. 25 մարտի 1886 թ.
(Հայկական հարց)

— Ամերիկահայ Ս. Ս. Ա. Ա. Ա

ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՆՈՒՎԱԾՔԸ (*)

— Ներողություն, պարոն նախագահ, ես ուզում էի ձեզ հարցնել, թե ինչպես եք դուք վերաբերվում ձեր նախորդ նվաճումներին։

— Ես, իմ, իմ, ամեն, ամեն անգամ ես ինքս եմ ձեզ ասում, որ ես ինձ համարում եմ ոչ միայն ձեր նախագահը, այլև ձեր ընկերը։ Ես ձեզ հետ եմ ուրախանում ձեր հաջողությունների համար, ես ձեզ հետ եմ տխրում ձեր անհաջողությունների համար։ Ես ձեզ հետ եմ ապրում ձեր կյանքը։ Ես ձեզ հետ եմ ամեն ինչում։ Ես ձեզ հետ եմ ամեն տեղ։ Ես ձեզ հետ եմ ամեն ժամանակ։ Ես ձեզ հետ եմ միշտ։

գային խաղարանին մէջ իւր բոլոր հարստութիւնը կորուսանելուն պատճառաւ սպաններ է ինքզինքը։ Սորա սենեկապանուհին ալ որ իւր տերը չափազանց կը սիրէ եղեր, թոյն առեր ու վերջ տուեր է կենացն։ Ասպետին սպասուհին ալ խելագարեր է, և խաղարանին կառավարիչը սպաններ կըսպառնայ եղեր, աղաղակելով թէ իւր տէրն ու տիրուհին սպաննած և իւր թշնաուառութեան պատճառ եղած է։

= Ռուսիոյ կառավարութիւնը մեծ ծախք ու չանք կընէ ծովային զօրութիւնն աւելցընելու համար։ Անցեալ տարւոյ մէջ մինչև 26 հատեր է թիւն ա՛յն մարտանաւուց որոց շինութիւնը կամ սպառազինութիւնն աւարտած, և կամ շինութեան ձեռնարկեալ է Սև և Պալթիկ ծովուց նաւարանաց մէջ։

= Ռուսական Բոլոնիոյ մէջ բընակեալ օտար հպատակք 50 րուպլի տարեկան տուրք պիտի վճարեն, և պիտի արտաքսուին չվճարողք կամ վճարելու անկարողք։

= Ռուսիոյ կառավարութիւնը որոշեր է որ օտարազգիք Ռուսիոյ մէջ գիւղային կալուած գնելու իրաւունք չունենան, և ռուսական հպատակութիւնն ընդունող օտարազգիք ալ տասը տարիէն ետքը տէր լինին այս իրաւանց։

= Գերմանիոյ Աղգային ժողովոյ յանձնախումբը մեծագոյն մասամբ մերժեր է օղիի մենավաճառը, զոր կառաջարկէ կառավարութիւնը, կը կարծուի թէ ժողովրդին պիտի հաստատէ յանձնախումբն ալ մերժուելու։

= Գերմանիոյ Աղգային ժողովին այս օրերս յանձնախումբ մը կարգած է ի նախաքննութիւն հետեւեալ խնդրոյն։ Ընդհանուր դատախազն ի վկայութիւն կը կոչէ երեսփոխան մը, որ յատենի ժողովոյն վիճաբանութեան ժամանակ իրեւ դրամանենգ ցցուցած եր սեղանաւորական երկու մեծ տուներ։ Երեսփոխանը կը մերժէ երթալ ի վկայութիւն, ցոյց տալով Սահմանադրութեան ա՛յն յօդուածն՝ որ կը տրամադրէ թէ «Ո՛չ մէկ երեսփոխան դատի պիտի ենթարկուի իւր քուէին կամ ժողովոյ մէջ արտասանած խօսքերուն համար»։ Միւս կողմանէ կառավարութիւնը կը պնդէ և մինչև իսկ կըսպառնայ բանտարկել երեսփոխանն ըստ պատժական օրինաց դրամանենգութեան։ Արդ մեծ հետաքրքրութիւն կայ տեսնելու համար թէ երեսփոխանական ազատութեան սկզբունքը պիտի յաղթանակէ թէ յիշեալ պատժական օրէնքն։

= Պուլղարիոյ իշխանութիւնը Պերլինի սեղանաւորական հաստատութեանց ոմանց հետ կը բանակցի՝ փոխառութիւն մը ընելու համար։

Ա.ՅԼ ԵՒ Ա.ՅԼ.Ը

×× Ձաբանցոց յարդառքրու եղանակը կը տարբերի բնականաբար արեւմտեանէն։ Գլխաւոր դեղեցկութիւնն՝ որ կը պահանջուի անդի կանանց, է սպիտակ մորթ։ Մորթոյ սպիտակ մաքուր գոյնն՝ ըստ ճարտնական առածին՝ եօթը տգեղութեանց զուգակշիռ է։ Հետեւաբար մեծ հոգածութիւն կայ ի ձաբան անդուրեայ համար, որոց գլխաւորին անունն է Օշիրօի. այսպէս կանուանի նաև եւրոպայի մէջ բազմածանօթ եղող Մերապիլիս ժալաբբա անուն տունկն որ իւր սև հունտերուն մէջ յոյժ սպիտակափայլ փոշի մը կը պարունակէ, և զոր՝ ծանրագնութեանը պատճառաւ՝ միայն հարուստ տիկնայք կը գործածեն։ Ուստի ի ձաբան հարպէս յեւրոպա սպիտակագեղի և ըրնձավուշոյ գործածութիւնը տարածուած է, և անգոյրի գործածութիւնը տակաւ կանհետի և արդայք միայն կը ներկուին ի ճերմակ։ Զարմանալի է նաև ա՛յն սովորութիւնն, որով գլխոյ միջնաճեղքի վարսից ծայրերն հիւսելով կը անգոյրեն, և ազատ կը թողուն իրր մի եռանկիւն որոյ թխորակ գոյնն սպիտակափայլ գունին հետ հակատեսք մը կը կազմէ։ Ձաբոնի տիկնայք միայն իրենց գունոյ դեղեցկացուցմամբ չեն բաւականանար։ Քթի բարձրութիւնը գեղեցկութեան գլխաւոր պայման ճանչցուած լինելով անդ, նոքաներ կազդրութեամբ կաշխատին զայն մեծ ցուցընելու միջոցներ գտնել։ Պահլց ճարտնցւոց յարդուզարդուց դրքէ մը զանազան միջոցներ կը քաղէ, յորս կը գտնուի գրաւիչ միջոց մը որ կը վերագրուի չինագւոց Շիննօ կայսեր։ Բաց յայսցանէ, յօնքերու խնդիրն ալ մեծ է անդ. կածիլեն աղկանց և մանչ տղայոց յօնքերը մերթ ընդ մերթ, որպէս զի զօրաւոր լինին. բայց չափահասք ալ միշտ կածիլեն զայս, վասն զի՝ ըստ ճշմարիտ գեղեցկութեան՝ պէտք է որ յօնքերը լինին սև և խիտ բայց չերասի որդանց չափելիքին պէս նեղ։ Առտմանց սև գոյնը տակաւ անյարդ կը լինի. առտմանց գունաւորման համար գործածելի է անդ տեսակ մը մանանման խառնուրդ. նախ երկաթախառն արջասպ և Սաքի կոչուած ցգիի բաղադրութեամբ, և ապա լաստենւոյ փոշիով կը խառնակեն ակռաներն. սորա կիրառութիւնը պէտք է շարունակել հանապաղօր։ Երթանց կարմիր գոյնը յարդի է ըստ ամենայնի. իւրաքանչիւր ճարտնուհի, աղքատ և հարուստ, ունի յախճապակեայ գաւաթ մը՝ յորում կը գտնուի տորոն (գըղըլ պոյա)։ Բայց այս գունաւորումն ա՛յնպիսի ճարտարութեամբ կընեն որ ուղևոր մը կը կարծէ թէ ճարտնուհին ոսկեղծած է շուրթներն։

×× Մեղրամոմ պատրաստեն։ — Կը պատմուի արաբաց մէջ թէ շէյխ Ամպա-իւլ-Րահման ձէլլապ՝ որ քսան տարի յառաջ մեռած է ի Դուկուրդ, երեք ամիսն մի անգամ Պոլիս կը ղրկէր իւր հաւատարիմ ծառայից մին, պէտք եղածները գնելու և լուր բերելու համար։ Ժամանակէ մը հետէ Շէյխը տեղեկութիւն առած էր թէ աննման գեղեցկութեամբ, սպիտակ, կարմրագոյն և Մուլթանի մը պէս զարդարուն, դիւթիչ աչօք, սիրուն հասակաւ, փղոսկրի պէս ճերմակ ձեռօք, մեծատքանման վարսիւք, վերջապէս երկնային հիւրիի մը նման արարած մը կայ Պոլիս։ Ա.յս նշանաւոր կինը, կըսէին իրեն, չարունակ տանը դրան առջև կանգնած՝ անցորդները կը դիտէ և թոյլ կուտայ որ իրեն նային, և ամէնոյ կարմրութիւն մը կը ծածկէ նորա դէմքը։ Շէյխն այս տեղեկութեան վրայ կը սիրահարի տիկնոջ և անմիջապէս Պոլիս այդ տիկնոջ տիրոջ կը ղրկէ իւր սպասաւորն հրամանաւ որ այդ կինը իրեն տրուի, և ըստ մահմետական սովորութեան՝ ընծայ մը մատուցուի իրը տիրուոր։ Սպասաւորը Պոլիս կուգայ, կը տեսնէ կինը և կը գտնէ ղնա ըստ ծանուցեալ նկարագրութեան. տունէն ներս կը մտնէ, բայց բնակարանն յոյժ անարժան կը համարի այդ գոհարանման տիկնոջ, որոյ աղախնայց մին զբաղեալ էր նորա գլուխը մազբելու գործով։ Ամհարայի բնակիչը կը յայտնէ իւր պաշտօնը և ընթերակայ սենեկէն մարդ մը եղնելով զոր արաբը կը կարծէ թէ տիկնոջ հայրն է, — գաւառացւոց լեզուի հնչմամբ և յոյժ չնորհալիր կերպով արաբին այցելութեան նպատակը կուզէ գիտնալ։ յայնժամ ղուարճալի խօսակցութիւն մը կը բացուի երկուքին մէջ և ձէլլապի միջնորդը տակաւ կը դիտէ թէ վարաւիրայի մը հետ է իւր գործը, և թէ տիկինը մեզրամոմէ պուպրիկ մ'է՝ զարդարեալ դեղեցկապէս. բայց չվհատիր, 300 ֆրանք վճարելով կառնու կը տանի հետն, որ թերևս մինչև յարդ Շէյխին լինդահեայ կղմինտրէ չինուած պալատան դեղեցկադոյն զարդուց մին է։

×× Գէյէ, Ռուզէ, Լայէ։ — Ըստ մասնաւոր հաշուոց՝ համայն աշխարհի մէջ գործածուած կապարեայ գրչաց քանակութիւնը կը հասնի մինչև 200 միլիոն հատ։ Փարիզի գործարան մը տարին 30,000 լուսանկարչական տախտակ կարտադրէ, և ըստ որում ի փարիզի գործարան մը տարին 800,000 տակառաչափ ցնցոտի կընայ հաւաքուիլ, հարկ եղած է դիմել նաև հին թղթոց, յարդի, փայտի, և վերջապէս լաւագոյն թղթի չինութեան համար՝ ալֆա ըսուած բուսին, զոր բարերաղդաբար Ալճերիա առատօրէն կարտադրէ։ Ա.յս նախնական նիւթերէն կը գործածուին իրր 500 միլիոն ֆրանքի արժոյղութեամբ, որոյ 350 միլիոնը ցնցոտեաց, 20 միլիոնն՝ յարդի և փայտի, իսկ 100 միլիոնն ալֆայի և գործածուած թղթոց կը վճարուի։ Ա.յս գումարին վրայ յաւելուլ պատրաստութեանց համար ըսպառելի քիմիական բաղադրութեանց արժէքը, կունենանք 1000 միլիոն ֆրանքի գումարին վոխարէն 1 1/3 միլիոն տակառաչափ թուղթ որոյ 1200,000ը կոպտաւի գրութեան, և ի միասին հաշուելով հարկ եղած մեքանին արժէքն՝ 160 միլիոն ֆրանք։ Մեղրագրութիւնը կոպտաւէ 80,000 տակառաչափ. լրագրոյ և հանդէսներու համար կը գործածուի 300,000 տակառաչափ, իսկ հանրային և մասնաւոր վարչութիւնք վճառականութեան 120,000 տակառաչափի կը կարօտին. 60,000 տակառաչափ կոպտաւի կազմերու, 70,000՝ վճառառաց պատանիներու, 20,000՝ ծծուն և ղտիկ թղթոց, որով՝ տուրևառական և վոխադրական ծախիւք հանդերձ՝ տարեկան 6000 միլիոն ֆրանքի արժողութիւն մը կը գոյանայ միայն ցնցոտիներէ, յարդէ և գործածուած թղթերէ։

ԱՆՄՈՆԱԲՈՑԺ ՄԻՆՄ ԷՄԻՐԵԱՆ

Ջիերու, կովերու և չանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և առ ու ծախի առնէն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդոտ լինելն հասկնալ ուզողները կը գոհացընէ։ Պէտք է դիմել Պօլիս Պահճէ-Դուքուն Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իւր բնակարանը Իւսկիւտար Պաղլարպաշի Ախա-պէյ փողոց թիւ 24։

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ. ՀԱՏՈՐ Ա.

Կենդանական Հէնասաֆոքանութիւն և Մարդկային Կազմախօսութիւն ու Բնախօսութիւն

Աշխատասիրեաց Ն. Տաղաւարեան

Հայերէն Բնական Պատմութեան դասագրքի մ'անհրաժեշտ պէտքն ի վաղուց անտի կըզգացուէր։ Գոհունակութեամբ կը տեսնենք որ Տաղաւարեան էֆէնտի կազմախօսութիւնն ալ ընդարձակ ծրագրով մը սկսաւ հրատարակել։ Ա.յս մեծագործ դրչին պարտականութիւնն է ամենայն հայ ընտանեաց ներկայացընել զայն։ Ամենայն ծնողք որ կը փափաքին իրենց զաւակներուն ի տուն ուսում տալ, պարտին ձեռք ձգել զայս։ Ամենայն ուսուցիչ որ կը փափաքի իր աշակերտներուն ուղիղ գաղափար մը տալ մարդկային կազմուածոց վրայ, պարտին ձեռք ձգել զայս։ Ամենայն ոք որ կը փափաքի ծանօթանալ մարդկային կազմուածոց հետ